

MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Filozofická fakulta

obor Teorie a dějiny divadla

3. písemná práce pro předmět

**ČESKÁ DRAMATIKA 2. POLOVINY
19. STOLETÍ V SOUVISLOSTI
S VÝVOJEM NÁRODNÍHO OBROZENÍ**

**Kritický rozbor inscenace hry Gabriely Preissové
Gazdina roba v Divadle na Vinohradech**

Autor: Pavel Širmer

(2. ročník kombinované formy bakalářského studia)

Únor 2008

1. DRAMA *GAZDINA ROBA*

Česká spisovatelka, dramatička a dramaturgyně Gabriela Preissová (1862-1946) literárně tvořila více než 50 let, avšak její nejvýznamnější díla vznikla v raném tvůrčím období do roku 1890. Právě v tomto období napsala první, a zároveň nejznámější dramata *Gazdina roba* (premiéra 1889) a *Její pastorkyňa* (premiéra 1890); obě hry byly poprvé provedeny v pražském Národním divadle.

Předlohou pro drama *Gazdina roba* se Preissově stala vlastní povídka, pro niž našla inspiraci ve skutečném lidském osudu a kterou zdramatizovala na žádost ředitele Národního divadla. Děj je zasazen do vesnice na Moravském Slovensku, dnešním Slovácku. Preissová používá nářečí tamního kraje, které se promítlo i v názvu dramatu. *Gazdina* je hospodyně, manželka gazdy. *Roba* je žena se špatnou pověstí, nejčastěji milenka nebo taková, co opustila manžela.

1.1 DĚJ HRY

Hra má tři dějství, mezi prvním a druhým uplynou čtyři roky, mezi druhým a třetím přibližně měsíc. Jak už naznačuje název, hlavní hrdinkou je žena. Chudá krásná krajčírka Eva, které lidé závidí její krásu i zručnost a které dráždí svou hrdostí a vystupováním, miluje bohatého Mánka Mešjaného, dědice dvou statků. Také Mánek o Evu velmi stojí, přestože jeho matka Mešjanovka odmítá dát svolení k jejich sňatku. Lásce však nestojí v cestě pouze majetkové rozdíly, ale i víra – Mánek je katolického vyznání, Eva luteránkou. Ačkoli Eva Mánka nenutí, aby se s ní stýkal, je přesto lidmi obviňována, že ho svádí. Eva není ochotna smířit se s nerovným postavením mužů a žen, chce lidem ukázat, že vina není na její straně; proto volí sňatek s hodným kožešníkem Samkem, který ji má rád a je stejného vyznání. Samko má drobnou tělesnou vadu a lidé se mu za ni posmívají, Evě to přesto nevadí. Mánek se nechá matkou dotlačit ke sňatku s bohatou dívkou stejné víry. O čtyři roky později je Eva nešťastná. Její malá dcerka zemřela a Samko se jí zprotivil, když kvůli předsudkům zavolal k vážně nemocné holčičce místo doktora kořenářku. Mánek má s manželkou Maryšou dvě děti, ale šťastný s ní není. Eva a Mánek po sobě opět zatouží a rozhodnou se i přes velké překážky zařídít si společný život. Mánek slíbí, že přestoupí na luteránskou víru, rozvede se a Evu si vezme. Eva od Samka utíká, Mánek využije, že na léto přijal gazdovství na statku u Dunaje a bere Evu s sebou. Eva se upne na sen, že se vrátí do vesnice jako Mánkova žena a ukáže všem lidem, že může být šťastná i navzdory nim. Netrvá dlouho a u Dunaje se

prozradí, kdo Eva doopravdy je. Mánek pozná, jak obtížný a drahý by rozvod byl, Mešjanovka se o všem dozví a přijede synovi domluvit. Mánek Evu nepodpoří a jí se dostane veřejného ponížení. Mánek sice Evu neodmrtší, ale vzít si ji odmítne a slíbí jen to, že s ní bude žít jen část roku a na zimu se bude vracet k rodině. Eva pochopí, že se do rodné vesnice nevrátí a že prohrála. Odmítá se vzdát svých nároků, které pokládá za oprávněné, a raději volí sebevraždu skokem do Dunaje.

1.2 STAVBA, TÉMATA, MYŠLENKY A VYZNĚNÍ HRY

Vyznění společensko-kritické hry je pesimistické, přesto se nejedná o idealizovaný obraz jedné lidské tragédie; příběh je vyvažován dalšími motivy. „*Kompozičně je Gazdina roba soustředěna k hlavní syžetové linii, která se týká osudu Evina, Mánkova a Samkova. K této dějové ose připíná se bolestný, ale usmířený osud Zuzky. Dva šťastné příběhy lásky (notariuska – doktor; Danyšova láska) kontrastují s ústřední tragickou dějovou linií. /.../ V obou případech jde o lásku šťastnou, protože se realizovala na sociální a náboženské rovnosti obou partnerů.*“¹

V realistickém a naturalisticky traktovaném dramatu Preissová líčí realitu venkovského života bez obalu. Přestože postavy slouží autorčiným záměrům, nejsou nikterak idealizovány a jejich špatné vlastnosti jsou zobrazeny bez skrupulí. „*Gazdina roba je mohutná tragédie. Podává pravdivý obraz života venkovského lidu za kapitalismu. Působí mocně svou hlavní myšlenkou, silou zobrazených charakterů i lidového prostředí, přímočarou architekturou výstavby i scénickou melodičností.*“² Pro větší míru autenticity mluví postavy dramatu místním dialektem. Právě umístění na venkov má svůj smysl. „*Preissově šlo jednak o upozornění na Slováky, ale zároveň šlo jí o vykreslení plnokrevných, životných postav, které neřeší problémy, před něž je staví osud, rozumově, nýbrž citově či spíše pudově. /.../ Spolu s autorkou jde Eva proti konvenci společenské, a mělo svůj význam, že úděl Evin byl dán právě venkovské dívčici a ne dívce městské. Zdravá venkovská žena má více odvahy vzepřít se pseudomorálce než městská.*“³

Autorka kritizuje způsob života, kdy se lidé berou bez lásky a pro peníze; apeluje na lidskou omezenost, zvrácené postoje a nesmyslné předsudky vůči rozvodům. Zobrazuje střet

¹ Artur Závodský: *Gabriela Preissová*, str. 112.

² Artur Závodský, *Gabriela Preissová*, str. 106.

³ *České umění dramatické*, str. 183-4.

katolické a luteránské víry, které k sobě nemají daleko, a přece lidi rozdělují. Preissová se nepřímou dotýká i nerozumného výkladu náboženství a špatné zacházení s jeho myšlenkami.

Ústředním tématem *Gazdiny roby* je však postavení ženy ve společnosti. Eva je emancipovaná, bouří se proti tomu, jak lidé nespravedlivě a nerovně posuzují chování mužů a žen. K ženské otázce přispívá i vedlejší dějová rovina Eviny kamarádky Zuzky, kterou její milý zanechal samotnou s dítětem; společností byla odsouzena Zuzka, přestože se provinil muž.

Preissová byla emancipovanou ženou s feministickými názory, což se v dramatu projevilo na charakterech nejen ženských, ale i mužských postav. *„Emancipační zásady, jichž byla autorka stoupenkou, projevují se tu zřetelně, feministka se nezapře. Není tu jediné sympatické postavy mužské, jediného muže, který by šel stejně nesmlouvavě anebo který by uměl pevně podepřít. Ať Mánek, ať Samko, u obou jde o lásku, ale ani v jednom, ani v druhém případě není to láska silící, naopak: oba se projevují slabochy, nikde není pevnost, nikde nelze Evě najít oporu a záštitu. To Eva je vpravdě typ hrdinský, odvážně se rvoucí o právo chudé ženy na štěstí a lásku, a nebojící se něčeho, čemu se říká pošramocená pověst. /.../ Ale stejně jako v Evě, vykreslila Preissová rázovité, pevné typy i v takové krajčírčině přítelkyni Zuzce, jejíž osud sám o sobě je dramatem, i ve staré Mešjanové.“*⁴ I přes zjevnou sympatii autorky k ženám přesto žádná z postav nevyznívá jednoznačně kladně ani záporně. Mešjanovka je líčena především z té horší stránky, její chování je však pochopitelné – hájí po generace opatrovaný majetek i pečlivě střežené výsadní postavení rodiny. Samko, ač slaboch, je v jádru hodný, snaží se o Evu postarat, jak nejlépe umí. Mánek dává Evě slib manželství s poctivými úmysly, od slibu upustí, až když pochopí, jak obrovskou finanční ztrátu a další problémy by pro něho jako katolíka znamenal rozvod. Koneckonců i na Evě nalezneme stinné stránky: přespříliš radikální nesmlouvavost a zároveň i jistou dávku „nečisté“ rafinovanosti – je to právě ona, kdo Mánka po letech vybidne k opětovnému navázání kontaktu, k čemuž ji krom její lásky vede i touha **naštvat** Mešjanovku.

1.3 VÝZNAM HRY V DOBĚ UVEDENÍ I V SOUČASNOSTI

Když byla v roce 1887 na scéně Národního divadla uvedena nová hra Ladislava Stroupežnického *Naši furianti*, vzbudila obrovský rozruch díky nemilosrdné otevřenosti, s níž zobrazila venkovský život a tamní obyvatele. Gabriela Preissová se jako dramatička

---

⁴ *České umění dramatické*, str. 183-4.

vydala podobným směrem – ve své dramatické prvotině se snažila o pravdivý obraz, o komplexní pohled na společenské problémy z různých úhlů. „*Drama Gazdina roba vzbudilo u obecnstva i u kritiky pozornost neobyčejnou. Nejen o premiéře, ale i na prvních reprízách. Jeho uvedení na scénu Národního divadla přineslo, jak napsal Herben v Čase, „nový osvěžující duch“. Tábory se při té příležitosti znovu bojovně rozestoupily proti sobě. V tříbení názorů, ale hlavně na samé scéně Národního divadla (kde se hra udržela do r. 1897 – zvláště v „představeních pro lid“)* byla *Gazdina roba* po *Našich furiantech* druhým velkým vítězstvím realismu, vítězstvím myšlenky, že lid může být na českém jevišti podán v celé rázovitosti svého bytu a mluvy. Úchvatným zobrazením třídního rozložení sil na vesnici *Gazdina roba* ovšem *Naše furianty* předčila. Byla z prvních českých dramát, která realisticky ukázala důsledky kapitalistických vztahů na české vesnici a která odsoudila zhoubnost morálky kladoucí majetkové zájmy nad touhu lidí po štěstí.“⁵

Gazdina roba byla ve své době výjimečným dílem. Rozdíl v postavení mužů a žen se za více než 100 let značně zmínil, dnes jsou již ženy diskriminovány v nesrovnatelně menší míře. Také náboženské otázky, které jsou ve hře velmi podstatné, dnes už nejsou zdaleka tak naléhavým problémem. I přes zastaralost některých myšlenek však má dílo stále co říci. Také v dnešní společnosti nalezneme řadu obdobných nesmyslných předsudků či jinou formu diskriminace. I dnes je honba za majetkem a hamižnost jednou z hlavních motivací lidského jednání, i dnes bojujeme s postojem lidí, kteří nejsou ochotni posoudit komplexně situaci jedince v nesnázích a kteří se uchylují k snadnější cestě: nemilosrdnému a neoprávněnému odsudku. *Gazdina roba* je jedním z kořenů českého dramatu. Dodnes patří ke stálým titulům na repertoárech českých divadel, tvůrci ji stále vyhledávají, nezřídka se pokouší i o nové výklady.

2. GAZDINA ROBA – INSCENACE DIVADLA NA VINOHRADECH

Na začátku sezóny 1992/93 uvedlo *Gazdinu robu* pražské Divadlo na Vinohradech. Pro svou inscenaci hru upravil režisér Zdeněk Kaloč. Scénu a kostýmy navrhl Albert Pražák, autorem hudební složky byl Zdeněk Pololáník, podstatnou složkou se ve výsledku stala i choreografie Ivana Kroba. Netradiční bylo obsazení některých mladších rolí zralejšími herci – Evu ztvárnila Dagmar Veškrnová, Mánka Svatopluk Skopal a Zuzku Marta Vančurová.

---

⁵ Artur Závodský: *Gabriela Preissová*, str. 124.

Další stěžejní role vytvořili Jiří Plachý (Samko), Jana Hlaváčová (Mešjanovka), Věra Budilová (Tetka), Gabriela Vránová (Kotlibovka) či Lucie Juříčková (Maryša).

2.1 ÚPRAVY TEXTU

Inscenace byla nápaditým pokusem o nenásilnou modernizaci textu, zajímavá byla především úpravou. Režisér se snažil za pomoci rychlých střihů, změn prostředí či snových sekvencí omezit nepřímé vyjadřování děje, který Preissova zčásti umístila do dialogů; zároveň se však při úpravách důsledně opíral o to, co se v textu přímo či v náznaku objevilo na jiném místě.

Kaločovy zásahy do textu hry byly četné hned v prvním dějství, které autorka (jistě díky technickým možnostem tehdejších divadel) situovala pouze na náves mezi hospodou a chalupami. Děj v inscenaci nebyl striktně umístěn na náves, ale prostředí se střídala, čímž se Kaloč snažil docílit větší dynamičnosti a autenticity dialogů. Poměrně důvěrné rozhovory Mešjanovky s Kotlibovkou o osudu jejich dětí (v textu se jedná o jediný dialog, v inscenaci byl za účelem menší statickosti rozdělený na tři kratší úseky, proložený modlitbou a předělený jinými scénami) působily věrohodněji v domácím prostředí Mešjanových. Zároveň se jevílo přirozenější, že Mešjanovka, která nechtěla doprovázet syna do hospody, zůstala doma a neodebrala se ani na náves před hospodu. Také Eva své rozhodnutí vzít si Samka neoznámila Tetce venku, ale v domácím prostředí, kam se vrátila z tancovačky.

Obměny prostředí však nebyly jedinými úpravami, které Kaloč v prvním dějství provedl. Vypustil postavy Doktora a Notáriusky; ponechal pouze zmínky o jejich štěstí z úst jiných postav. Hned na samém začátku vešla sama na scénu Eva a odevšad se ozývaly jí adresované všudypřítomné pomluvy lidí z okolí (rozeznatelné byly především hlasy Mešjanovky a Kotlibovky), kterým musela dívka neustále čelit. Umístněním těchto „ozvěň“ hlasů na začátek a jejich přímým zobrazením režisér hned zkraje nastolil ústřední problém: jednostranný, zaujatý a nespravedlivý postoj společnosti vůči Evě, která ve hře i inscenaci zastupovala pozici ženy bojující za své postavení. Podobně bylo přímo zobrazeno ponížení, které se dostává Samkovi pro jeho tělesné postižení; krátce poté, co si s Evou slíbili sňatek, jej vesničtí mladíci fyzicky atakovali a posmívali se mu kvůli jeho noze i pro jeho luteránskou víru. Do prvního dějství byl také umístěn návrat Eviny kamarádky Zuzky, která přišla domů opuštěná a v pokročilém stádiu těhotenství; tento úsek v sobě skrývá část dialogu

z druhého dějství, kdy spolu (už po narození Zuzčina dítěte) dívky mluví o Zuzčině neštěstí z „odstupu“.

Během Eviny cesty z tancovačky domů se odehrála první ze snových sekvencí, jejichž účelem bylo zdůraznit Eviny niterné pocity a dokreslit její charakteristiku. V této sekvenci si Eva (poté, co přislíbila Samkovi, že si ho přes přetrvávající lásku k Mánkovi vezme) představila polonahého Mánka při práci a následně se s ním milovala. Krásný sen se však záhy stal snem zlým – milování ukončily pomlouvačné hlasy, které se vlastně staly zhoubou jejich lásky.

Nejradikálnější změna oproti předloze se v inscenaci objevila mezi prvním a druhým dějstvím. Právě sem režisér umístil zhruba čtvrthodinovou pasáž, v níž se postupně odehrál sled všech podstatných okamžiků, které se během čtyř let v životě Evy a Mánka udály: Mánkova snaha vzít si Evu, Evino definitivní odmítnutí, Evin sňatek se Samkem, Mánkova neochota smířit se se ztrátou Evy, jeho následné utrpení a úvahy o sebevraždě, Samkova marná snaha nedat na svatbě najevo komplex z tělesné vady, Evino milování se Samkem, který ji nepřitahoval. Pak následovala svatba Mánka, který si vzal bez lásky Maryšu, Evino krátké štěstí s narozenou dcerkou, zjištění o její vážné nemoci, odmítnutí Samka zavolat doktora, smrt dcerky během zařikávání kořenářky, Evino utrpení, pohřeb dcerky (zde se zjevil Hrobník představující později Smrt'áka), Evin smutek. Pasáž končila opětovným setkáním Evy s Mánkem na rychtářově svatbě, škodolibostí Mešjanovky a Kotlibovky k Evině utrpení, Eviným vyzváním Mánka k návštěvě a přetrvávající nenávistí Mešjanovky. Žádný z těchto motivů nebyl smyšlený, měl oporu v textu především z druhého dějství, někdy jej dokonce přímo citoval (např. Evin monolog nad ztrátou dcery se odehrál hned po zobrazení její smrti).

Další režisérovy zásahy do textu byly už podstatně menšího rozsahu. Ve druhém dějství bylo logicky eliminováno něco z toho, co se už odehrálo v již zmíněné připsané pasáži. Také zde se Kaloč snažil nahrazovat „zprostředkovanost“ přímým zobrazením, např. jedna z Tetčiných obhajob Samka, o které má podle Preissové Eva pouze mluvit se Zuzkou, zazněla přímo z úst Tetky. Zuzka neproněsla svůj povzdech nad pichlavými slovy Mešjanovky v osamocení s Evou, ale přede všemi hned po odchodu Mešjanovky. Evin odchod od Samka se na scéně neodehrál jen útekem oknem, ale bylo vidět i její setkání s Mánkem na odlehlém místě; režisér tím potvrdil uskutečnění plánovaného setkání a zároveň se postaral o efektnější závěr druhého dějství resp. první části inscenace.

Ve třetím dějství se změnilo nejméně. Byla odstraněna postava Barona (v inscenaci vystupovala pouze Baronka a Správce). V této části se objevila další snová sekvence. Eva v ní přemítala o svém osudu, slyšela Mánkovy sliby, představovala si svatbu, zároveň však slyšela i varování Tetky a Samka a Maryšiny prosby adresované Samkovi. Sekvence končila tím, že Eva slyšela odpor Mešjanovky a Kotlibovky a házení špíny na její luteránskou víru; uvědomila si, že proti ní stojí skoro všichni, převládly v ní pochyby. V závěru – bezprostředně po skoku Evy do Dunaje – se na scéně objevil Smrt'ák a položil Evě do náručí zesnulou dcerku, která se jí často zjevovala spolu s mrtvými rodiči ve snech. Tento výjev mohl být myšlen například tak, že Eva mohla nalézt vytoužené štěstí až po své smrti; na tomto světě to nebylo možné. V samém konci, kdy se postava Evy pozvolna ztrácela a mizela, pak byly slyšet Mánkovy, Zuzčiny a jiné hlasy, které s uvědoměním si ztráty blízkého člověka naléhavě volaly její jméno.

2.2 POJETÍ INSCENACE

Dekorace, ve kterých se inscenace odehrávala, působily dobově. Scénu tvořily mohutně působící čelní zdi několika domů s okny a dveřmi. Základní kulisy zůstávaly takřka neměnné, ať se aktuální děj odehrával v exteriéru či interiéru; pouze byly doplňovány a mírně obměňovány v jednotlivých dějstvích. První snová sekvence a závěr se odehrávaly v kouřové cloně. Také u kostýmů se tvůrčí tým neuchýlil k žádným dobovým posunům.

Razantní úprava textu nebyla jedinou „netradičností“ inscenace. Režisér výrazně posílil hudební a pěveckou složku, často byly slyšet živě zpívané či reprodukováné lidové písně, důležitá byla scénická hudba. Zpívané pasáže dotvářely atmosféru, hlavně v „přidaných“ úsecích pak dokonce často zastupovaly děj (Eva v první snové sekvenci vyjadřovala lásku k Mánkovi zpěvem milostné písně, svatby Evy a Samka či Maryši a Mánka mezi prvním a druhým dějstvím byly vyjádřeny svatebními zpěvy, atd.). **Choreografie byla rovněž klíčovou složkou především ve zmíněných pasážích; v nich se obvykle vyskytovaly pouze kusé a stručné repliky, zbytek byl vyjadřován pohybem či jiným náznakem – to platí především o pasáži mezi prvním a druhým dějstvím, kdy se odehrála řada důležitých a vypjatých okamžiků (zařikávání kořenářky, pohřbívání dítěte apod.). Pohyby občas nahrazovaly i zobrazení vztahů mezi postavami; např. bylo vidět, že Evě jsou v nejtěžších chvílích po ztrátě dítěte oporou Zuzka s Tetkou.**

Režisér si občas vypomáhal i symboly. Ve zmíněné pasáži například Mánek, když se nechtěl vzdát Evy, zoufale lapal po dlouhém svatebním závoji, Eva ho však před ním stáhla a nedopustila, aby ho chytil; tím bylo poukázáno na to, že i Eva má vinu na vlastním neštěstí. Ve druhé snové sekvenci pak byl nepřátelský postoj společnosti, který iniciovala především Mešjanovka, vyjádřen fyzickým útokem na Evu a svázáním provazem.

Charaktery postav se oproti textu v inscenaci nedočkaly zásadních proměn, pouze působily naturalističtěji. To platilo především o Mešjanovce, u níž byla zdůrazněna neústupnost, boj o udržení Mánkova manželství za každou cenu a také až fanatická bigotnost; v textu obsažené ušlechtlejší rysy jejího chování byly výrazně utlumeny. U Kotlibovky zase byla posílena škodolibá pomlouvačnost, kterou ostatním, hlavně Evě, ubližovala. O Maryše se z textu mnoho nedozvíme; režisér se snažil pro děj důležitou postavu neopomíjet a v náznacích se jí na menším prostoru pokusil charakterizovat. Zajímavostí byl posun v charakteru postavy Advokáta – podle textu by měl za přispění proseb Mešjanovky Mánkovi radit s upřímnými úmysly; v inscenaci se však stal úplatným, před rozhovorem přijal od Mešjanovky peníze, díky kterým Mánka šikovně dotlačil k tomu, aby od rozvodu upustil.

I když scéna a kostýmy působily klasicky a charaktery postav byly víceméně v souladu s předlohou, přesto nelze celkové pojetí inscenace označit za realistické či naturalistické. Projev herců neměl za cíl věrně zachytit chování vesničanů, nýbrž nechat diváky nahlédnout hluboko do nitra postav. Na povrch se dostaly i negativní emoce, jejichž otevřené vyjadřování jistě nebylo na vesnici 19. století přípustné. Díky tomu ale nebyly pod slupkou společenského chování ukryty charaktery a motivace jednání postav, které takto vyzněly přímo a bez obalu. Výrazní herci, kteří bez výjimky hráli v souladu s režijní koncepcí, dokázali své role obsáhnout a někteří ve svých postavách také díky režijnímu pojetí odkryli zajímavé rozměry.

2.3 ZÁVĚREM...

Inscenace *Gazdiny roby* v Divadle na Vinohradech vyvolala příznivé ohlasy, byla zaznamenána i pro televizi. Režisérovi Zdeňkovi Kaločovi se úspěšně podařilo oživit a zmodernizovat klasickou předlohu a přesto zachovat dobu, v níž se má původně odehrávat. Přímým zobrazením motivů obsažených v původním textu hry Kaloč efektně a smysluplně docílil větší působivosti a silné okamžiky, o kterých se v předloze pouze mluví, učinil ještě

silnější a lépe „zapamatovatelnější“. Stylicí projev herců zajímavě zdůraznil nosná témata hry. Ostatní složky inscenace – scéna, kostýmy, hudba, choreografie – s režijním pojetím ladily a spolu s výraznými a dobře odvedenými hereckými výkony tvořily kompaktní celek.

Použité zdroje:

- Gabriela Preissová: *Gazdina roba*, Knihovna a nakladatelství F. Šimáček, Praha 1890.
- Gabriela Preissová: *Gazdina roba – televizní záznam inscenace Divadla na Vinohradech*, Česká televize 1994.
- *České umění dramatické, část I. – činohra*. Nakladatelství Šolc a Šimáček, Praha 1941.
- Artur Závodský: *Gabriela Preissová*, Universita J. E. Purkyně – Filosofická fakulta v Brně ve Státním pedagogickém nakladatelství, Praha 1962.
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Gabriela_Preissová
- <http://ireferaty.lidovky.cz/100/865/Preissova-Gabriela>
- <http://www.cesky-jazyk.cz/zivotopisy/gabriela-preissova.html>
- <http://www.spisovatele.cz/gabriela-preissova>

Gabriela Preissová: GAZDINA ROBA

Premiéra: 24. 9.1992. Rok vzniku televizního záznamu: 1994.

Dramaturgie: Václav Königsmark, Zuzana Sílová. Výprava: Albert Pražák. Hudba: Zdeněk Pololáník. Choreografie: Ivan Krob. Úprava a režie: Zdeněk Kaloč.

Obsazení a osoby (v televizním záznamu): Dagmar Veškrnová (Eva, krajčírka), Svatopluk Skopal (Mánek Mešjaný), Jiří Plachý (Samko), Marta Vančurová (Zuzka), Jana Hlaváčová (Mešjanovka), Věra Budilová (Tetka), Gabriela Vránová (Kotlibovka), Lucie Juříčková (Maryša), Miroslav Vladyka (Danyš), Rudolf Jelínek (Advokát), Zoja Oubramová (Baronka), Václav Sloup (Správce), Jiří Čapka (Hrobník & Žiga & Smrták), Antonie Hegerlíková (Bába Drkotnice), Ivan Trojan (Stárek & Mládenec & Soused & Dělník), Martin Zahálka (Jozka & Dělník), Břetislav Slováček (Družba & Soused & Rubač), Kateřina Brožová (Poluša & Dělnice), Vendulka Křížová (Stárka & Sousedka & Dělnice), Alexandra Tomanová (Sousedka & Dělnice & Sestra), Alena Procházková (Sestra & Sousedka & Dělnice). Spoluúčinkovali posluchači pražské konzervatoře, mimický sbor a orchestr Divadla na Vinohradech.

Televizní režie Pavel Háša. Česká televize 1994.